

**HOTĂRÂREA NR. 408
din 17.10.2018**

Dosar nr.: 474/2017 conexas cu dosarul nr. 466/2017

Sesizare nr.: 4601/11.09.2017 conexasă cu sesizarea nr. 4534/09.09.2017

Petent: ..., Asociația ActiveWatch

Reclamat: ...

Obiect: declarații discriminatorii la adresa cetățenilor maghiari

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1....

2. Asociația ActiveWatch cu sediul

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

3. ..., cu domiciliul în

4. B1Tv cu sediul

II. Descrierea presupusei fapte de discriminare

5. Petenții reclamă afirmațiile moderatorului de televiziune ...prin care aduce atingere demnității persoanelor de etnie maghiară

III. Procedura de citare

6. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

7. Părțile au fost citate la sediul C.N.C.D. pentru audieri în data de **09.10.2017, respectiv 17.10.2017**.

8. Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile reclamatului

9. Petenții reclamă următoarele afirmații:

10:00—10:23

„ [...] Nu! Limba română nu este o limbă nici măcar tolerată. Nu există așa ceva nicăieri în lume. De parcă, dacă mă duc în Filipine sau Japonia sau Insula Komodo, ar trebui să știu limba de acolo... evident că nu! Deci, acea doamnă și respectivul magazin ar fi servit orice cetățean din orice lume care se adresează stălcit în orice limbă, numai să nu fie limba romană. [...]”

11:11—13:50

„[...] Singurul conflict, în momentul de față, de acest nivel este cel dintre români și maghiari. Da? Am amici, care îmi spun același lucru din Israel, nu este problema asta. Da? Un palestinian poate să ceară în Tel Aviv, în Haifa, sau la Ierusalim - (da?) - în limba lui. Nu trebuie să ceară în ivrit. Atenție! Poate să ceară în arabă [...] nu există nici o țară în lume. Singurul conflict este cel dintre români și maghiari. **Dar bineînțeles venit din partea maghiarilor că invers nu se pune.** Deci, atenție! Eu n-am văzut - și sunt mai deștept decât voi, și mai trăit acolo decât voi -, eu n-am auzit în Târgu Mureș în 20 de ani ca cineva care să ceară în limba maghiară să fie împins de la tejea! Da? **Deci, nu există. Dar varianta inversă este curentă.** Da? Deci, așa ceva este un conflict care nu există pe Terra. **În momentul de față nici o țară independentă nu trăiește o asemenea umilință la ea acasă din partea unor nenorociți.** Iar statul român nu are nici o replică la așa ceva. Este uluitor bă, să fii politician! Eu mă duc și am personal bă - dacă trebuia să mă ocup de chestiunile astea. Nu știu ce fac ăștia la guvern după ce au văzut [...] înregistrarea! Da? [...] Nici asta nu e o probă? Da? **Special era făcută ca să demonstreze că lucrurile stau așa.** Deci, **ăia au dat peste bot, erau să-l și bate, îl omorau, practic.** Atenție! Când am spus asta, voi ziceați că e o exagerare. Nu! Te omoară bă, te calcă în picioare, **ăia sunt sectanți!** Da? Vin, **îți dau în cap, îți sparg capul și te omoare bă, că nu sare nimeni!** Aia sunt unguri toți, eu am trăit scene de genul ăsta. **Și ăia de pe margine strigă: bine îi faci, omoară-l nenorocitul ăla de român!** Deci, astea sunt lucruri curente! Curente! Și voi veniți să-mi spuneți că exagerez, sau că nu-i iminent, sau nu-i... Nu se poate așa ceva în nici o țară din lume... ca-n țara ta să fii împins, și umilit la chioșc, sau la coadă, de așa ceva. Numai ăștia au asemenea tupeu, fără nici un drept, bă, tată. Deci, nenea Nicu... **dacă pe vremea lui Ceaușescu s-a întâmplat așa ceva, cu turnurile cu apă îi scotea pe toți!** Da? **Odorheiu Secuiesc, după o fază de genul ăsta, nu mai avea populație de etnie maghiară. Se duceau tancurile de la Târgu Mureș! Că de aia erau plasate acolo. Asta era și motivul, de aia avea Târgu Mureș în cea mai mare gardă din zona aia, din toată Transilvania. Erau 100 de tancuri pentru un moment de tipul ăsta. Da? Se duceau tancuri și scoteau [...] îl râdeau magazinele bă! [...]**”² A se vedea [<https://www.youtube.com/watch?v=Ih710ojSfGs>], vizitat la data de 04.09.2017.

04:26—04:55 38:10

Cum spunea mai devreme Turcescu cu [...] să-i pună pe ăia în piața mare și să-i tragă-n țepe... sau nu știu cum a folosit el un termen pentru ăștia corupți, pentru șpăgari [...] Bă, cam așa ar trebui mă. Deci asta este o ofensă [...] la adresa națiunii române.

05:15—05:38

„[...] Eu am trăit în locurile astea și știu cum erau crescuți de mici: cu ură față de România - (da?) - ură față de români, ură față de albastru și de galben - (da?) - ură față de tot ce însemna România - (da?) - față de oamenii de valoare din țara asta. Eu i-am văzut scuișând peste manualele de limba română căcându-se pe ele - (da?) - făcând cele mai oribile lucruri. [...]

05:47—6:57 39:40

„[...] Eu am fost la școală în clasele I-IV, intrare pentru români și intrare pentru maghiari. Le-am spus-o și proștilor de la comisiile astea. Ce rușine pentru România, bă! **Să mă duc eu acolo, cetățean român, să fiu judecat de un maghiar... ce bătaie de joc! [...]**

*Păi, bineînțeles că nici nu m-au ascultat. Au fost cu avocații și aia s-au plâns de același lucru. Ne dădeau direct amenda, și după aia ne trimiteau la tribunal. **Cum să mă judece un maghiar, bă - (da?) —, pentru chestiile astea...** Și eu am spus, râdeau ăia la CNA când m-am dus. [...] Așa era pe vremea lui Ceaușescu. Deci se știa. **Erau exact ca la grădina zoologică, până aici mergeai tu, de acolo era animalul. [...] Școala era trasată în jumătate, erau clase de la A până la K, până la jumătate erau clase românești, de la jumătate erau clase maghiare. Maghiarii intrau printr-o parte a școlii, românii printr-alta. Deci așa se făcea. Pentru că se știa că sunt două popoare care nu pot să dea cap în cap. [...]**”.*

Având în vedere ele de mai sus, petenții consideră că moderatorul TV ...referindu-se la comunitatea maghiară din România, folosește expresii precum „**nenorociți**”, „**creșcuți cu ură față de România și români**”, propagă o imagine ofensatoare despre etnicii maghiari, și anume că aceștia sunt inferiori populației majoritate, cetățeni de gradul al doilea.

Sușinerile Reclamațiilor Sușinerile reclamatului ...

10. Reclamatul susține că afirmațiile pe care le –a făcut în cadrul emisiunii pe care o mederează sunt ca urmare a nor situații reale, de actualitate și interes public. Afirmațiile nu constituie o instigare și nu vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă degradantă îndreptată împotriva cetățenilor de etnie maghiară.

Acesta susține că afirmațiile sunt scoase din context, monologul a fost trunchiat redat, iar indignarea se referă direct la doamna care servea la respectivul magazin și sub nicio formă la o populație largă de etnie maghiară.

De asemenea, reclamatul arată că emisiunea pe care o moderează este o emisiune cu caracter de pamflet, iar modalitatea în care a ales să-și exercite munca pentru a câștiga public, notorietate, audiență, în cadrul tuturor emisiunilor nu poate fi folosit împotriva acestuia și nici nu poate constitui un criteriu de sancționare. Analiza s-a realizat în stilul specific al unei emisiuni de divertisment și satiră, iar nu în cadrul unei emisiuni informative, cum ar fi un buletin de știri.

Sușinerile Postului Tv B1

11. Reclamatul invocă excepția lipsei calității procesuale active a petentei ..., susținând că sesizarea CNCD de către un deputat sau senator excede sferei drepturilor stabilite de legiuitor, fiind un abuz de putere, invocă excepția de neкомпetență a Consiliului, stabilind că aspectele sesizate intră în competența CNA și excepția lipsei de interes a petentei.

Pe fondul plângerii, acesta susține că emisiunea “Lumea lui Banciu” este o emisiune neconvențională cu elemente de pamflet și umor de calitate. Chiar Consiliul Național al Audiovizualului a reținut acest aspect prin Decizia nr. 675/29.11.2011.

De asemenea, reclamatul susține că afirmațiile din cadrul emisiunii nu au fost făcute în niciun moment cu rea-credință, fiind simple judecăți de valoare ale ziariștilor. Subiectele supuse discuției în cadrul emisiunii de către jurnalist erau informații de interes public necesare într-o societate democratică.

Astfel, reclamatul consideră că moderatorul are nu doar dreptul, cât și obligația, în calitate de jurnalist, e a aduce opiniei publice la cunoștință informații de interes public.

V. Motivele de fapt și de drept

12. Pe cale de excepție, Colegiul director urmează să respingă excepția lipsei calității procesuale active a petentei ..., reținând prevederile art. 1 al 1 și 2 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, potrivit cărora (1) Deputații și senatorii sunt reprezentanți aleși ai poporului român, prin care acesta își exercită suveranitatea, în condițiile prevăzute de Constituție și de legile țării. (2) În exercitarea mandatului deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.

Potrivit art. 10 din actul normativ de mai sus, deputații și senatorii au îndatorirea de a acționa în interesul întregii națiuni și al locuitorilor din circumscripțiile electorale pe care le reprezintă, respectiv al cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe care îi reprezintă.

De asemenea, potrivit art. 30 al 1, (1) Drepturile și libertățile ce decurg din mandatul de deputat sau de senator sunt specifice acestei demnități publice și se fundamentează pe drepturile și libertățile generale ale cetățeanului, completate cu ceea ce implică în mod special exercitarea mandatului.

Nu în ultimul rând, potrivit art. 39 al 3 din Legea mai sus amintită, Deputații și senatorii se pot adresa în scris, prin intermediul birourilor parlamentare, organelor administrației publice centrale și locale, pentru a transmite sau a se informa asupra solicitărilor și petițiilor cetățenilor din circumscripțiile electorale în care au fost aleși, pentru rezolvarea, în conformitate cu prevederile legale, a problemelor acestora sau pentru a obține informații cu caracter public necesare exercitării mandatului.

În ceea ce privește excepția de neкомпetență a CNCD, Colegiul director urmează să respingă excepția, arătând că, potrivit art. 16 din OG nr. 137/2000 republicată Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, denumit în continuare Consiliul, este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte.

De asemenea, art. 19 din același act normative stipulează atribuțiile Consiliului, respectiv **investighează, constată și sancționează faptele de discriminare.**

13. În fapt, Colegiul director reține că reclamatul a făcut o serie de afirmații la adresa cetățenilor români de etnie maghiară.

14. În drept, Colegiul trebuie să analizeze acțiunile reclamatului din perspectiva asigurării echilibrului impus de respectarea principiului nediscriminării și respectarea demnității persoanei prevăzute de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, și libertatea de exprimare.

15. Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege. O formă a discriminării este hărțuirea reglementată de art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000 ca fiind un comportament pe baza unui criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.

Articolul 15 din același act normativ instituie următoarele: „*constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-*

șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestui a la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

În contextul **dreptului de a nu fi spus discriminării**, corelativ unui tratament injust, **ostil, umilitor sau degradant**, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care un comportament reprobabil ar putea fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui.

Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției, Curtea examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55). Cu toate acestea, absența unui asemenea scop nu ar putea exclude într-o manieră definitivă constatarea unei încălcări a art. 3 (a se vedea, în acest sens, Peers împotriva Greciei, Cererea nr. 28.524/95, paragraful 74, CEDO 2001-III).

De asemenea, potrivit **art 30 alin 1 și 2 din Constituția României** „*Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Cenzura de orice fel este interzisă.*”

Cu toate acestea dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut, iar legiuitorul a instituit în textul constituțional limitele exercitării dreptului la liberă exprimare, astfel, potrivit **art. 30, alin. 6 și 7 din Constituția României** „*Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

În aceste condiții, exercitarea libertății de exprimare comportă și obligații, și poate fi supusă unor condiții, restricții ori sancțiuni, numai în măsura în care acestea sunt prevăzute expres de lege și sunt necesare într-o societate democratică, pentru protecția demnității, reputației sau drepturilor altora.

16. Raportat la speță, Colegiul director reține că partea reclamată în calitate sa de moderator al unei emisiuni TV a făcut afirmații grave, întrucât, în afară de jignirile aduse cetățenilor maghiari (***nenorociți, „[...] Eu am trăit în locurile astea și știu cum erau crescuți de mici: cu ură față de România - (da?) - ură față de români, ură față de albastru și de galben - (da?) - ură față de tot ce însemna România - (da?) - față de oamenii de valoare din țara asta. Eu i-am văzut scuipând peste manualele de limba română căcându-se pe ele - (da?) - făcând cele mai oribile lucruri. [...]”***), a creat și a instigat la o atitudine negativă față de aceștia (***ăia au dat peste bot, erau să-l și bate, îl omorau, practic. Atenție! Când am spus asta, voi ziceți că e o***

exagerare. Nu! Te omoară bă, te calcă în picioare, ăia sunt sectanți! Da? Vin, îți dau în cap, îți sparg capul și te omoare bă, că nu sare nimeni! Aia sunt unguri toți, eu am trăit scene de genul ăsta. Și ăia de pe margine strigă: bine îi faci, omoară-l nenorocitul ăla de român!). Sub acest aspect, calitatea părții reclamate de persoană publică care ocupă o funcție ce are ca principal obiect "transmiterea de informații" este importantă în aprecierea faptei supuse analizei.

Astfel, Colegiul va analiza dacă în fapt îndeplinește condițiile prevăzute la art. 15 din O.G. 137/2000, repectiv:

- constituie un comportament manifestat în public;
-
- comportamentul are caracter de propagandă naționalistă și vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă degradantă ofensatoare îndreptată împotriva minorității maghiare din România.

În acest sens, Colegiul director reține că este mai mult decât evident "spațiul public", având în vedere faptul că afirmațiile au fost făcute în cadrul unei emisiuni TV.

Cu privire la comportament/afirmații, Colegiul constată că afirmațiile în cauză reprezintă propagandă naționalistă și instigă la ură națională. Comportamentul public al reclamatului a avut în mod evident ca scop atingerea demnității și crearea unei atmosfere umilitoare, degradante.

17. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată. Demnitatea umană este un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor de etnie maghiară din România.

Totodată, Colegiul director reține că este esențial pentru persoanele care se exprimă public **să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței** (a se vedea Feret v. Belgium (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

În temeiul celor mai sus, Colegiul director constată că s-au îndeplinit condițiile prevederilor art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.(2), din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate,**

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea reclamatului ...cu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va transmite reclamatului

VI. Modalitatea de plată a amenzii

6.1. Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe a Sectorului 3 București, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

Data redactării : 22.10.2018

Redactat și motivat : Asztalos Csaba Ferenc

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.